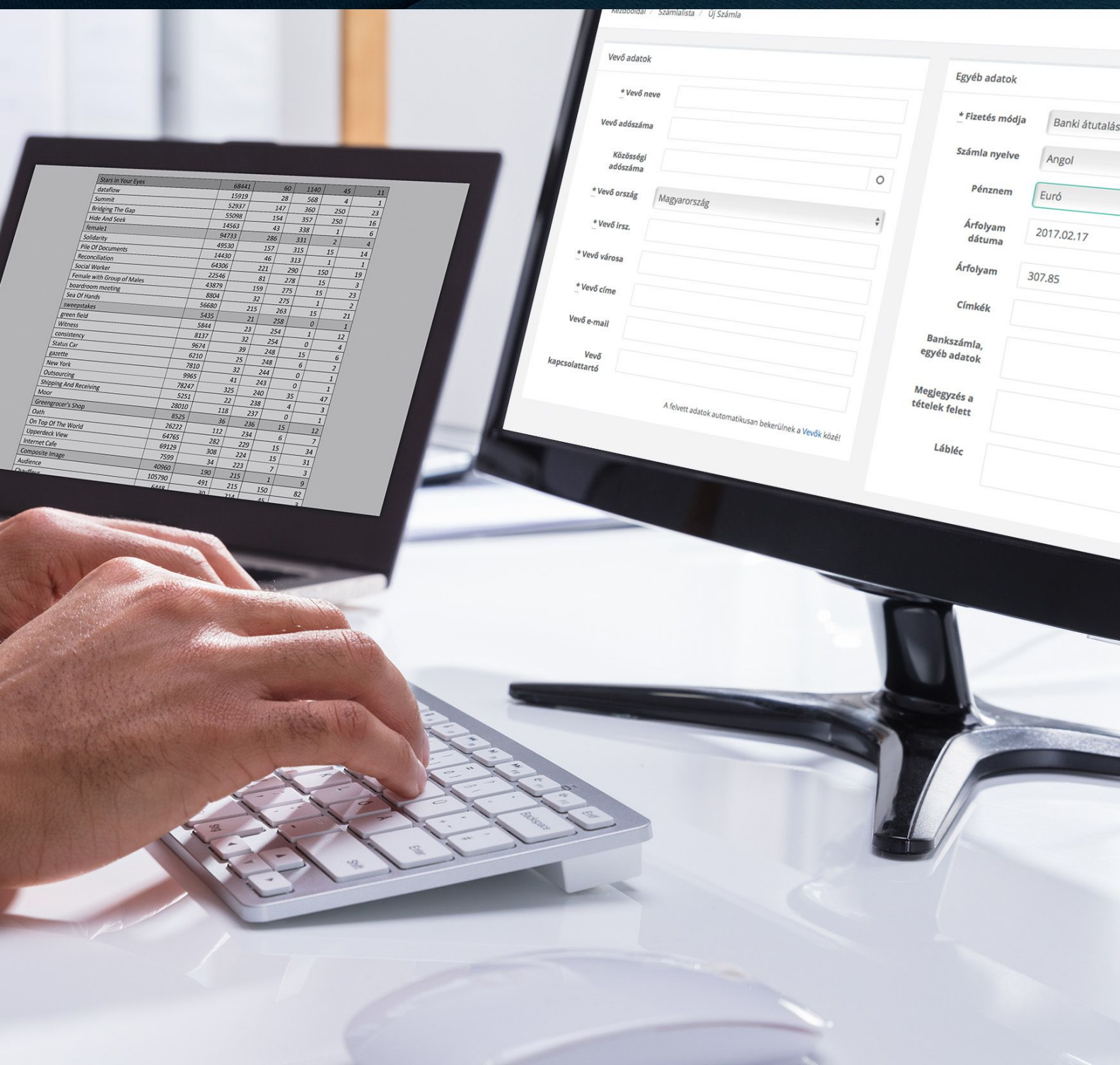

CZÖNDÖR SZABOLCS

MEGFELELESI ÚTMUTATÓ A KÖTELEZŐ ONLINE SZÁMLAADAT-SZOLGÁLTATÁS TELJESÍTÉSÉHEZ

Az online számla adatszolgáltatás a 2020-as és a 2021-es változások tükrében - a jelen és a jövő kihívásai

Statisztika	68441	60	1140	45	11
Start in Your Eyes	15919	28	568	4	1
Summit	52937	147	360	250	23
Bridging The Gap	14563	154	357	250	16
Hide And Seek	94730	43	338	1	6
Female1	49530	286	331	2	4
Solidarity	14430	157	315	15	14
Pile Of Documents	64306	46	313	1	1
Reconciliation	22546	221	290	150	19
Social Worker	43879	81	278	15	3
Female with Group of Males	8804	159	275	1	2
boardroom meeting	56680	215	263	15	21
Sea Of Hands	5430	21	258	0	1
green field	5844	23	254	1	12
Witness	8137	32	254	0	4
consistency	9674	39	248	15	6
Status Car	6210	25	248	6	2
gazette	7810	32	244	0	1
New York	9965	41	243	0	1
Outsourcing	78247	325	240	35	47
Shipping And Receiving	5251	22	238	4	3
Moor	28010	118	237	0	1
Greengrocer's Shop	8525	36	236	15	12
Oath	26222	112	234	6	7
On Top Of The World	64765	282	229	15	34
Upperdeck View	69129	308	224	15	31
Internet Cafe	7599	34	223	7	3
Composite Image	40960	190	215	1	9
Audience	105790	491	215	150	82
Chiffon	6428	20	214	15	2

Kiszámlázás / Számlalista / Új Számla

Vevő adatok

* Vevő neve

Vevő adószáma

Közösségi adószáma

* Vevő ország: Magyarország

* Vevő lrsz.

* Vevő városa

* Vevő címe

Vevő e-mail

Vevő kapcsolattartó

Egyéb adatok

* Fizetés módja: Banki átutalás

Számla nyelve: Angol

Pénznem: Euró

Árfolyam dátuma: 2017.02.17

Árfolyam: 307.85

Címkék

Bankszámla, egyéb adatok

Megjegyzés a tételek felett

Lábléc

A felvett adatok automatikusan bekerülnek a Vevők közé!

MEGFELELÉSI ÚTMUTATÓ A KÖTELEZŐ ONLINE SZÁMLAADAT-SZOLGÁLTATÁS TELJESÍTÉSÉHEZ

A 2020-AS ÉS A 2021-ES VÁLTOZÁSOK TÜKRÉBEN

Szerző:

Czöndör Szabolcs

© Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft.

Kiadja a Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft.
1149 Budapest, Nagy Lajos királyútja 127.
Tel.: 06-1-880-7600 • Fax: 06-1-880-7699
info@menedzserpraxis.hu

Felelős kiadó: a Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft. ügyvezető igazgatója
Nyomdai munkák: Menedzser Praxis Szakkiadó és Gazdasági Tanácsadó Kft.

A kiadványunkban szereplő adatokat és információkat a legnagyobb gondossággal állítottuk össze.

A közölt információkban tapasztalható, időközben bekövetkezett esetleges változásokért nem áll módunkban felelősséget vállalni, ebben az esetben nem garantálhatunk teljes kifogástalanságot.

Minden jog fenntartva!

A Kiadó írásos engedélye nélkül a mű kivonatonként sem sokszorosítható, semmiféle formában (elektronikus és mágneses vagy más adathordozón), így ennek terjesztése és értékesítése is tiltott.

BEVEZETÉS

Alig másfél éve, 2018. július 1-jén lépett hatályba a számla adatszolgáltatási kötelezettség, de számos vállalkozás számára máris a mindennapi tevékenység részévé vált. A számlakiállítási tevékenység révén előállt adatszolgáltatásnak és az adatszolgáltatás ellenőrzésének jó esetben nem kellene nagy kapacitást igénylő tevékenységnek lennie. Ugyanakkor, ahogy a világ nem tökéletes, úgy számos számlázó program, vagy annak használata sem lehet mindig kifogástalan. Előfordulhatnak adatszolgáltatási problémák, melyeket jó esetben a vállalkozás felfedez és a jogszabályi határidőn belül kijavít. Az adatszolgáltatási kötelezettség a jövőben komoly változások előtt áll. Az értékhatár eltörlése és az adatszolgáltatás kibővítése is számos vállalkozás számára okozhat kihívásokat. Az értékhatár eltörlésével egy újfajta kötelezettség keletkezik a jelenleg adatszolgáltatásra

nem kötelezett vállalkozások számára, a számlák kibővítése pedig új digitális stratégiák megfogalmazására kényszeríti a vállalkozásokat.

A jogkövető adózók számára az adatszolgáltatás első lépésben költséget jelent. Ugyanakkor az adatszolgáltatás nem csupán kötelezettség, hanem lehetőség is, hogy a vállalkozás hatékonyabban tegye belső folyamatait. A számla feldolgozás adatszolgáltató rendszeren keresztüli automatizálása az ilyen megoldások közé tartozik.

Ebben a mini kézikönyvben az adatszolgáltatási kötelezettséget mutatjuk be, kitérve a jellemző problémákra, valamint a jogszabályi változásokra. Bízunk benne, hogy útmutatónk segítségével érthetőbbé válnak a jogszabályi kötelezettség alapjai, és elkerülhetővé válnak a rendszeresen elkövetett hibák, valamint a 2020-as és 2021-es változásokkal kapcsolatban is eligazítást kapunk.

JELENLGI ADATSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉG

2018. július 1-től azon vállalkozások kötelesek számlaadatot szolgáltatni, amelyek 100 ezer forintot meghaladó áfa tartalmú számlát állítanak ki egy másik belföldi adóalany számára. A magyar jogszabály – több más európai szabályozással ellentétben – nem az adóalanyok körét, hanem a riportolásra kötelezett számlákat különíti el. A magyar megoldás ugyanakkor indirekt módon az adóalanyok körét is elkülöníti azzal, hogy engedi az értéktár alatti számlák adatszolgáltatását is.

Amennyiben tehát egy vállalkozás úgy határoz, hogy az összes belföldi adóalanyok kiállított számlájáról adatot szolgáltat, akkor ezt a jelenlegi jogszabályi környezetben is meg tudja tenni. Ez lehetőséget ad arra is, hogy a fejlesztők teszteljék a 2020. július 1-jén hatályba lépő változásokat. Amennyiben egy vállalkozás úgy dönt, akkor akár már most is szolgáltathat adatot minden belföldi adóalanyok kiállított számlájáról.

Az adatszolgáltatás kizárólag az Áfa törvény szerinti kötelező adattartalomra terjed ki. A rendszer megengedi, hogy ennél több adatról is lehessen adatot szolgáltatni, amennyiben a vállalkozásnak nem csupán az a célja, hogy kizárólag az adatszolgáltatáshoz használja fel az adatállományt.

Amennyiben nyomtatvány alapú számlatömbből kerül kiállításra a számla, akkor 5 naptári napon belül, 500 ezer forintot meghaladó adótartalom esetén pedig 1 naptári napon belül köteles a vállalkozás eleget tenni az adatszolgáltatási kötelezettségének. Ez jelentős adminisztrációs terhet jelent azon vállalkozások számára, melyek viszonylag jelentős számban állítanak ki számlát számlatömb használatával.

A jogszabály a számla befogadóját is egyfajta adatszolgáltatásra kötelezi: a 65M lapon szükséges a befogadott és az adott időszakban levonásba helyezett számlákról adatot szolgáltatni.

ADATSZOLGÁLTATÁSRA KÖTELEZETT VÁLLALKOZÁSOK

A törvényi szabályozás alapján adatszolgáltatásra kötelezettek a belföldi áfa adóalanyok. Utóbbi körbe bele kell érteni a Magyarországon kizárólag áfa regisztrációval rendelkező adóalanyokat is. Az adatszolgáltatási kötelezettség emellett kiterjed az eva adóalanyokra is (az eva kivétele miatt már csak az elmúlt időszakra vonatkozik).

Jelenleg az adatszolgáltatásra kötelezett vállalkozások nem mindegyikénél merül fel számla adatszolgáltatási kötelezettség. Alanyi mentes adóalanyok, vagy kizárólag tárgyi mentes tevékeny-

seget folytató vállalkozásnak például biztosan nem keletkezik alapesetben adatszolgáltatási kötelezettsége. Ezen vállalkozók jellemzően nem állítanak ki áthárított adót tartalmazó számlát, és nincs adólevonási lehetőségük számlabefogadóként. Ugyanakkor ezen adóalanyi kört sem szabad teljes mértékben kizárni a számla adatszolgáltatásból, hiszen ingatlan értékesítések, tárgyi eszköz értékesítések keletkezhet áfa fizetési kötelezettségük, melynek összege átlépheti a jogszabályi korlátot. Így teljesen nem lehet kizárni egyetlen adóalanyt sem a számla adatszolgáltatásra kötelezetti körből kizárólag a tevékenysége alapján.

ADATSZOLGÁLTATÁSRA KÖTELEZETT SZÁMLÁK

Az adatszolgáltatási kötelezettség mind a kiállított, mind pedig a befogadott és levonásba helyezett számlákra vonatkozik, amennyiben a bizonylat a többi jogszabályi követelménynek is megfelel. Alapvető különbségek vannak a kibocsátói és befogadói adatszolgáltatással kapcsolatban.

A befogadói oldalon a befogadott és levonásba helyezett számlákat a könyvelésből vagy áfa analitikából lehet beazonosítani. Mivel a befogadói oldalon utólagos adatszolgáltatási kötelezettség van, az adóbevallás összeállításáig szükséges a jogszabályi követelményeknek megfelelő számlákat kiválo-

gatni, és a jogszabály által elvárt adatokat rögzíteni.

Értékesítői oldalon a jogszabályi határidők miatt számlázó programok esetén azonnali, nyomtatvány alapú számláknál pedig maximum néhány munkanapos határidő áll rendelkezésre. Az adatszolgáltatásra kötelezett számlákat kézi számlatömbből történő bizonylat kiállításakor adózónak, vagy az adózó nevében az adatszolgáltatást készítőnek szükséges kiválogatnia. Számlázó program esetén a fejlesztőnek kell felkészítenie a programot arra, hogy a válogatás automatikusan, emberi beavatkozás nélkül meg tudjon történni.

Az adatszolgáltatás rendszere megengedi a hibázás lehetőségét is. Egy számlázó program esetében például, ha a kiállításakor nem történik meg azonnal az adatszolgáltatás, és az adózó később jön rá arra, hogy ezt meg kellett volna tennie, mindez nem jelenti azt, hogy ne tudná kötelezettségét pótolni. A jogszabály és az adatszolgáltatás technikája lehetőséget ad arra, hogy az adózó az elmulasztott adatszolgáltatásról utólag küldjön be adatot az adóhivatal számára. Ugyanakkor ez utóbbi többlet adminisztrációs terhet jelent az adózónak, hiszen utólag ellenőriznie szükséges a kiállított és a jelentett számlákat, az eltéréseket pedig egyedileg szükséges kezelni. Éppen ezért fontos, hogy a számlázó program megfelelően legyen felkészítve, az adóalany pedig ismerje azokat az eljárásokat, melyek alapján

automatikusan bekerül az adatszolgáltatásba egy bizonylat.

Az adatszolgáltatásra kötelezett számlákat a jogszabály szövege alapján a következő paraméterekkel lehet leírni:

- a bizonylatnak számlának vagy számlával egy tekintet alá eső bizonylatnak (pl. módosító számla, sztornó számla) kell lennie;
- a számlán szereplő vevőnek magyar adóalanynak kell lennie;
- az áthárított adó összegének 100 ezer forintnak vagy annál magasabbnak kell lennie;
- az előző feltételtől függetlenül amennyiben egy jelentés köteles számlának a módosításáról, érvénytelenítéséről szól a bizonylat, akkor a számla is jelentés kötelessé válik.

ADATSZOLGÁLTATÁSRA KÖTELEZETT SZÁMLAADATOK

Az adatszolgáltatásra kötelezett számlaadatok alapvetően eltérnek kibocsátói és befogadói oldalon. Befogadói oldalon az alábbi adatokról kell az adóalanynak adatot szolgáltatnia adóbevallásának mellékletében:

- a terméket értékesítő, szolgáltatást nyújtó adóalany – ideértve a 2020. január 1. előtt az Eva. hatálya alá tartozó személyt, szervezetet is – adószámának, csoportos adóalanyiség esetén csoportazonosító számának első nyolc számjegyéről;

- a nevére szóló számlában feltüntetett adóalapról;
- a nevére szóló számlában feltüntetett áthárított adó összegéről;
- a számla sorszámáról;
- a számlán feltüntetett teljesítés időpontjáról, ennek hiányában a számla kibocsátásának keltéről.

A kibocsátói oldalon sokkal részletesebb az adatszolgáltatási kötelezettség. Ezen az oldalon – függetlenül a számlakibocsátás módjától – az Áfa törvény szerinti kötelező adattartalom szerint szükséges a számlákról adatot szolgáltatni. A jogszabályi kötelezettség eltér számla, egyszerűsített adattartalmú számla, gyűjtőszámla és számlával egy tekintet alá eső okirat esetében.

Számla esetén az alábbi adatokról kell adatot szolgáltatni:

- Számla kibocsátásának kelte
- Számla sorszáma (adóalany szinten szükséges egyedinek lennie)
- Értékesítő neve, címe, adószáma (csoportos áfa alanyiságnál esetén mindkettő!)
- Vevő neve, címe
- Vevő adószáma (csoportos áfa alanyiságnál a csoportazonosító)
- Értékesített termék, szolgáltatás megnevezése
- Értékesített termék, szolgáltatás mennyisége (ha természetes mértékegységben kifejezhető)
- Teljesítés időpontja, ha eltér a számla kibocsátás időpontjától
- Adó alapja

- Értékesített termék vagy nyújtott szolgáltatás adó nélküli egységára
- Alkalmazott árengedmény (ha az egységár nem tartalmazza)
- Alkalmazott adó mértéke
- Áthárított adó összege (forintban akkor is kötelező feltüntetni, ha a számlának más a pénzneme)
- Pénzügyi képviselő alkalmazása esetén neve, címe, adószáma
- Speciális előírások alapján:
  - » „Pénzforgalmi elszámolás”
  - » „Önszámlázás”
  - » „Fordított adózás”
  - » „Különbözet szerinti szabályozás”
    - utazási irodák, használt cikkek, műalkotások, gyűjteménydarabok és régiségek
  - » „Kisadózó”

Az **egyszerűsített adattartalmú számla** esetében nem szerepel a számlán az adó alapja, nettó összeg és az adó összege. Kizárólag a bruttó érték szerepel a számlán. Az adó mértéke helyett a bruttó értékben benne foglalt adót szükséges feltüntetni (27% -> 21,26%, 18% -> 15,25%, 5% -> 4,76%). Az értékesített termék vagy nyújtott szolgáltatás megnevezése itt is kötelező elemet jelent, és a teljesítés időpontját is szükséges feltüntetni, amennyiben eltérne a kibocsátás napjától. A speciális adózási módokat az egyszerűsített adattartalmú számláknál is szükséges feltüntetni.

A **gyűjtőszámla** esetén az adattartalom annyiban változik meg, hogy a gyűjtőszámlának nincs önálló teljesítési időpontja, a teljesítési időpontja az

egy-egy tételnek van. Ez utóbbi viszont kötelező elem. A gyűjtőszámla nem állítható elő egyszerűsített adattartalmú számlaként, hanem minden esetben a számla kötelező adattartalmát kell követni.

A **számlával egy tekintet alá eső okiratot** kell kiállítani például akkor, ha az eredeti számla valamely adata hibásan, tévesen került feltüntetésre, hiányos adattartalommal került kiállításra, utólag bekövetkezett változás esetén nem írja le az adott ügyletet (pl. a vevő nem vett át valamely terméket), vagy az ügylet meghíusult. A köznapi értelemben ezeket a számlákat nevezzük módosító számlának, helyesbítő számlának, javító számlának, érvénytelenítő vagy sztorító számlának. A továbbiakban egyszerűsítve módosító számlaként hivatkozunk ezekre a bizonylatokra.

Módosító számla esetében az eredeti számla és a módosító számla vagy számlák együttesen képezik az adott ügylet bizonylatát. Az Áfa törvény legalább az alábbi adatokat várja feltüntetni a módosító számlán:

- Okirat kibocsátásának kelte
- Okirat sorszáma
- Hivatkozás arra a számlára, melynek adatait módosítja
- Módosítással érintett számla adat megnevezése, a módosítás természet, illetve számszerű hatása

A jogszabály megengedi a csoportos módosítást is. Ebben az esetben egy-egy vevőnek kiállított bizonylatokat egy szám-

lával módosít a számla kibocsátója. Ilyen lehet például, ha a vevő címét, adószámát elírta, és ebben az esetben olyan számla kerül kiállításra, melyben hivatkozik az összes hibás adattartalommal kiállított számlára, és a módosító számlán közli a helyes adatokat.

A módosító számlának nincs módosítása. Amennyiben egy módosító számla nem megfelelő adattartalommal állna elő, akkor a módosító bizonylat hatását is figyelembe véve az alapbizonylatra hivatkozva szükséges módosítani. Másik megoldás lehet a bizonylat érvénytelenítése. Amennyiben egy alapszámlára hivatkozással történik meg a számla érvénytelenítése, akkor az alapszámla az összes módosítással együtt veszti érvényét, tehát nem szükséges a módosító bizonylatokat egyenként érvényteleníteni. Az előzőekből adódik, hogy a módosító számla mindig az alapbizonylatra hivatkozik, sohasem az utolsó módosító bizonylatra.

A fenti előírások betartása azért is kiemelten fontos, mivel az adatszolgáltató rendszer is ezek alapján működik. A számla kötelező adattartalmának megállapítása, a gyűjtőszámlák kezelése, a módosító számlák kezelése mind olyan kérdések, melyeknek kihatása lehet az adatszolgáltatás hibátlan befogadására, vagy szélsőséges esetben akár az adatszolgáltatás elutasítására. Az adatszolgáltatás elutasításra kerül például, ha az adott sorszámú számláról már történt adatszolgáltatás, vagy nem található a számla kibocsátó adószáma az

adatszolgáltatásban. Például a számla kibocsátás dátumának hiánya, vagy a számla tétel megnevezésének hiánya hibaüzenetet jelent, melyet befogad ugyan az adatszolgáltató rendszer, de figyelmezteti az adóalanyt, hogy alapvető problémák lehetnek vagy a kiállított számlában, vagy pedig az arról történt adatszolgáltatásban.

Az adatszolgáltatásban vannak olyan részek, amelyek az Áfa törvény 169–175. §-ában leírt kötelező adattartalomtól túlmutatnak, valamint vannak bővíthető elemek is. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy ezeknek az opcionális elemeknek nem minden esetben az adatszolgáltatásnál van jelentősége. Az NGM rendelet például lehetőséget biztosít arra, hogy az adóalany az adatexport kötelezettségének akár az adatszolgáltatásban leírt adatszerkezetben is eleget tegyen. Előfordulhat, hogy egy társaság a számla feldolgozó rendszerét szeretné részben automatizálni az adatszolgáltatás adataival, ezért az adatszolgáltatásban többlet követelményeket vár el.

Adatszolgáltatás módszere

Az adatszolgáltatás módszere alapvetően különbözik aszerint, hogy a kibocsátói vagy a befogadói oldalt vizsgáljuk. Befogadói oldalon az áfa vagy eva bevallása mellékletének kitöltésével tud az adózó adatszolgáltatási kötelezettségének eleget tenni. Ekkor a számla befogadónak egy utólagos, saját elszámolási időszaká-

hoz igazodó adatszolgáltatási kötelezettségéről beszélhetünk. A számla kibocsátók számára a számlakibocsátás eszköztől függ az adatszolgáltatás módszere. Jelenleg a hatályos jogszabályok alapján a számlát az alábbi eszközökkel lehet kibocsátani:

- Kézi számlatömb
- Számlázó program
- Pénztárgép

Mindegyik számlakibocsátási módszernek megvannak a maga sajátos előírásai, ugyanakkor adatszolgáltatás szempontjából teljesen más módszert láthatunk magunk előtt. Mindegyikben közös, hogy a számla Áfa törvényben meghatározott kötelező adattartalmát továbbítani szükséges az adóhivatal számára. Pénztárgép esetében nem beszélhetünk számla adatszolgáltatásról, a jogszabályi kötelezettség erre nem terjed ki. Ugyanakkor az online pénztárgépi rendszeren keresztül az adóhivatal megkapja a pénztárgépből kiállított számlaadatokat is.

A **kézi számlatömbből** történő számlakiállítás esetén az adózónak alapesetben 5 naptári nap (2020-tól 4 naptári nap) áll rendelkezésére, hogy a számlájában szereplő adatokat feltöltse az adóhivatal felületére. Amennyiben a számlában szereplő áthárított adó összege átlépi az 500 ezer forintot (ez nagyjából 2,35 millió forint bruttó összegű számlát jelent), akkor az adózónak a számla kiállítását követő munkanap végéig szükséges eleget tennie hasonló módon az adatszolgáltatási

kötelezettségének. Az adatszolgáltatás itt lényegében azt jelenti, hogy ami az adózó kézi számlatömbjében szerepel, azt egy online felületen még egyszer rögzítenie szükséges.

A kézi számlázás különös esete az olyan típusú számla kiállítás, amikor egy nyomdai úton előállított, előre sorozámozott bizonylaton történik meg a számla előállítás. Ez a megoldás is a kézi számlatömbnek felel meg, hiszen itt sem beszélhetünk számlázó programról. Bár jellemzően valamilyen informatikai megoldással jön létre a számla, de nem számlázó programmal. A számlázó programnak ugyanis alapvető eleme, hogy saját maga adja a számlasorszámot, és ez alapján vezet nyilvántartást a számlákról. Tehát ebben az esetben is manuálisan szükséges az adatot felvezetni, nincs olyan lehetőség, hogy az adózó egy adatfájlt feltöltsön az online számla adatszolgáltatás rendszerébe.

A **számlázó programmal** történő számlakiállítás esetén a számlázó programnak szükséges felvennie a kapcsolatot az adóhivatali szerverrel és interfészen, gép-gép kapcsolaton keresztül teljesül az adatszolgáltatás. Az adatszolgáltatásnak a számla kiállításakor kell megtörténnie, majd a számlaadatnak automatikusan, emberi beavatkozás nélkül, azonnal el kell indulnia az adóhivatal felé.

Amennyiben meghatalmazotti számlázás történik, vagy önszámlázással a

vevő állítja ki a számlát, akkor is a számlázó programnak szükséges adatot szolgáltatnia. Az adatszolgáltatásra kötelezett mindig a számla kibocsátásra kötelezett adóalany, de technikailag ebben az esetben a számlázó program teljesíti ezt a kötelezettséget. Ezért abban az esetben, amikor nem a számlakibocsátásra kötelezett állítja ki a számlát, gondoskodnia szükséges arról, hogy a meghatalmazott, vagy az önszámlázó megkapja a megfelelő információkat és adatokat az adatszolgáltatás teljesítéséről.

JELLEMZŐ ADATSZOLGÁLTATÁSI PROBLÉMÁK

Az adatszolgáltatás sikerességét több tényező is befolyásolja. Egyrészt szükséges hozzá egy, az Áfa törvénynek megfelelő adattartalmú számla. A számlázó programnak alkalmasnak kell lennie a számla adatokból a megfelelő adatstruktúra létrehozására, valamint azt a megfelelő csatornán keresztül kell benyújtania az adóhivatal számára. Az adatszolgáltatás feldolgozásának eredményét ezen kívül a programnak le is kell kérdeznie, mivel a jogszabályi rendelkezések szerint ekkor teljesül az adatszolgáltatás.

Amennyiben a fentieket informatikai folyamatnak tekintjük, akkor a számla adatok XSD szerinti mappolására, és a megfelelő kommunikációs csatornán keresztüli API kommunikációra van szükség. Amennyiben egy vállalko-

zás komplex számlázó programot használ, akkor ez a folyamat lehet, hogy sokkal bonyolultabb, több buktatót hordoz magában. Az egyszerűnek tűnő megoldásoknál is előfordulhatnak kihívások, főleg akkor, ha a felhasználó nem a fejlesztő által várt módon használja a számlázó programot, vagy olyan számlát állít ki, melyre a számlázó program nincs felkészítve.

Az adatszolgáltatásra került számla adatokat a fentiek alapján célszerű validálni. Az adatok validálása ugyanakkor nem jelenti az érintett gazdasági esemény validálását is. A számlának az adott gazdasági eseményt szükséges leírnia. Amikor az adóhivatal adóellenőrzést végez egy adózónál, akkor ez jelenti a fő követelményt. A ténylegesen, valószínűleg megtörtént gazdasági esemény vizsgálja (azaz validálja) az adóhivatal. Ehhez számos bizonyítékot tud felhasználni. A számla ezek közül az egyik nagy jelentőséggel bíró bizonyíték.

Egy tökéletes világban a számlának a valós gazdasági eseményt kell tükröznie, a számla adatszolgáltatás ennek a valószínűleg egy másik leképezését jelenti. Amikor adatminőségi problémákról beszélünk, soha nem lehetünk biztosak abban, hogy egy hibás leképezést látunk magunk előtt, vagy teljesen más gazdasági esemény történt meg. Amennyiben a gazdasági esemény – számla – adatszolgáltatás hármából az egyik láncszem nem megfelelő, bizonyosan problémával állunk szemben, függetlenül attól, hogy a probléma adatszolgáltatás

jellegű, vagy számla adattartalmi problémát jelent, esetleg a számla nem található a valósággal.

Adózásra és szankciókra lefordítva a fenti gondolatmenetet:

- amennyiben nem a gazdasági eseményt írja le a számla, annak adókülönbözöt és adóbírság lehet a következménye;
- amennyiben a számla adattartalma nem felel meg az Áfa törvény előírásainak, akkor egyszeri társaságok esetén 500 ezer, más esetben 200 ezer forintos mulasztási bírságot lehet kiszabni;
- amennyiben az adatszolgáltatás nem teljesül, hibás, hiányos, nem a számla adatait tartalmazza, akkor az érintett számlánként társaságok esetén 500 ezer, más esetben 200 ezer forintos mulasztási bírság szabható ki.

A fenti jogkövetkezmények jelentősen eltérhetnek, ezért minden egyes probléma esetén fontos megállapítani az ok-okozati összefüggést. Például, ha egy számla nem megfelelő adattartalommal került kiállításra és hibásan teljesült az adatszolgáltatása, akkor az adóhivatal nem a hibás adatszolgáltatás miatt szankcionálhat, hanem a nem megfelelő adattartalom miatt. Az adatszolgáltató rendszer – nagyon extrém kivételektől eltekintve – nem változtathat a számlaadatokon. Hibás az a felfogás, hogy csak az adatszolgáltatásnak kell jónak lennie. Amennyiben nem megfelelő a számla adattartalma, akkor

a számlázó programnak ezt az adattartalmat kell az adóhivatal felé megküldenie, még akkor is, ha egy folyamatba épített elemzés azt látja, hogy annak fel nem dolgozható adatszolgáltatás lesz a következménye.

Fontos elv, hogy a hibás adatszolgáltatást lehet javítani. Amennyiben az adatszolgáltatás nem a számláról készült, akkor az adózónak azt mindenképpen javítania szükséges. Amennyiben a számla nem megfelelő adattartalma miatt nem lett jó az adatszolgáltatás, akkor a számlát és nem az adatszolgáltatást kell javítani. Az adatszolgáltatási kötelezettségnek nem az a célja, hogy a jogszabályoknak megfelelő adattartalom kerüljön át az adóhivatali rendszerbe, hanem az, hogy mindenkor a számla adattartalma kerüljön riportolásra.

Az adatszolgáltatási rendszer egyfajta tanulási folyamatot is elvár az adózók részéről. Lehet hibázni, ugyanakkor az elkövetett hibákból mindig le kell vonni a következtetéseket. Amennyiben szükséges, akkor a számlázási folyamatot, a számla kiállítási gyakorlatot kell megváltoztatni. Az adatszolgáltatásnak az is célja, hogy a vállalkozás az adóhivaltól megkapott automatikus visszajelzések (warning, error üzenetek) alapján gondolja át számla kiállítási gyakorlatát. A jellemzően adminisztratív problémákat a vállalkozás könnyen tudja azonosítani, az adóhivatal pedig adóellenőri kapacitás lekötése nélkül el tudja érni a célját.

A következőkben a jellemzően problémát jelentő és hibás adatszolgáltatási esetek kerülnek bemutatásra, a teljesség igénye nélkül.

Adatszolgáltatás nem megfelelő elhelyezkedése

Az adatszolgáltatás a számlázó programtól elvárt követelmény. A számlázó programnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a kiállított bizonylatokból a kiállításakor azonnal továbbítsa a jogszabály által elvárt adatokat az adóhivatali rendszer számára. Számla kiállítás alatt azt az időpontot kell érteni, amikor azon semmilyen változtatást nem lehet már tenni, mert a számlázó rendszer az adatokat lezárja.

Amennyiben egy vállalkozás komplex ügyviteli rendszert használ, lényeges a számla kiállítás időpontjának kiválasztása, bár annak megtalálása nem mindig egyszerű. Amennyiben a számlák csoportos vagy egyedi validáláson mennek keresztül, a validálás lezárulta lesz a számla kiállításának pillanata. Az adatszolgáltatás kezdetének nem szükségeszerű egybe esnie a számla kinyomtatásával vagy elektronikus megküldésével. Előfordulhat olyan eset is, hogy a számla a számlázási rendszerben több napja állt elő, de a validálás később történik meg.

A jogszabály a számla adattartalmának megváltoztathatatlanságára helyezi a hangsúlyt. Önmagában nem minősül

a számla adattartalmi változásának, ha a számla adattartalmát a számla kiállítója átadja egy szolgáltatónak, aki számlaképet készít belőle, megjelenít rajta olyan plusz elemeket, mint a vízjel, marketing üzenetek. Ezekben az esetekben a számlaadatok jellemzően elhagyják a számlázó programot, az ilyen információk nem kerülnek visszatöltésre a számlázó programba adatbázis szinten. Tehát alapvetően a számlázó program működését, a számlázó programból kiállított adatok további sorsát kell megvizsgálni.

Amennyiben a számlázó program által előállított számlaadatokon a folyamat későbbi szakaszában változás történne, arra a pontra szükséges helyezni az adatszolgáltatást, ahol a tartalmi változás már kizárt. Előfordulnak olyan számlakibocsátói megoldások, amikor a kibocsátás utolsó lépésénél megtörténik valamilyen egyszerűbb validáció, mely alapján eldől, hogy az adott számla kibocsátható-e vagy sem. Ugyanakkor ez már a kibocsátás és nem a kiállított számlaadatokon való változtatás kérdése. A kibocsátástól függetlenül a számla adattartalma a számlázó programban már lezárt.

A jogszabály egyértelművé teszi a kiállított számla fogalmát, valamint az ezzel járó kötelezettségeket. A jogszabályalkotó számára elsődleges fontosságú volt, hogy az adatszolgáltatás automatikus folyamat legyen: ne kizárólag arról a kibocsátott számlákról történjen adatszolgáltatás, amelyet a vevő ténylegesen

is megkap. Előfordulhat, hogy a nem megfelelő adattartalommal kiállított számla, amely nem került kibocsátásra, bekerül az adatszolgáltatási rendszerbe, így a számla befogadója akár le is tudja azt kérdezni. Ugyanakkor éppen az a cél, hogy ne történjen emberi beavatkozás az adatszolgáltatás folyamatába, a kibocsátás pedig nagyon sok vállalkozásnál éppen emberi beavatkozást jelent.

Számlázó program használata esetén a számlázó program kötelezett adatszolgáltatásra. Nehezen lehet ugyanakkor megállapítani, hol kezdődik és hol végződik a számlázó program. Előfordulhat, hogy egy vállalkozás nem a számlázó programba fejleszti bele az adatszolgáltatást, hanem hozzáfleszt egy adatszolgáltató modult. Ebben az esetben is fontos szem előtt tartani, hogy az adatkapcsolatnak azonnalinak és automatikusnak kell lennie. Az adatszolgáltató modullal történő kapcsolat indokolatlanul nem lassíthatja a folyamatot.

Hibás az a gyakorlat, amikor az adatszolgáltatást egy vállalkozás vállalatirányítási rendszerén belül a könyvelési modul végzi. Informatikailag egyszerűbb megvalósítani egy rendszer adatszolgáltatásra történő felkészítését, mint a vállalkozás által használt számos számlázási megoldást. Ugyanakkor a jogszabály egyértelműen a számlázó programtól várja el az adatszolgáltatás teljesítését.

Jellemző jele lehet annak, hogy az adatszolgáltatás nem megfelelő helyen helyezkedik el, hogy:

- az adatszolgáltatás pénzneme nem a számla pénzneme, hanem a könyvelés pénzneme;
- az adatszolgáltatásban a számla sorszáma a könyvelési tételt azonosító sorszám;
- az adatszolgáltatásban a számla kiállításának dátuma a könyvelés dátumával és nem a számla tényleges kiállítási dátumával egyezik meg;
- az adatszolgáltatásban a számla tételesorainak száma és tartalma eltér a számlán megjelenő tételesorok számától és tartalmától, ugyanakkor a végösszeg megegyezik. Ekkor valamilyen háttér kalkulációs rendszerből származnak a számla tétel adatok;
- ugyanazon számlasorszámú számla többször kerül riportolásra. Ekkor az ismételten riportálásra kerülő adatszolgáltatásokat (amennyiben a korábbi nem lett törölve a rendszerből) nem fogadja be az adóhivatali rendszer. Ez azonban felvetheti azt a problémát, hogy a számlázó program több ponton is próbál adatot szolgáltatni, nem kizárólag a számla kiállítás időpontjában (vagy a számla kiállítás időpontja hibás működés esetén többször is bekövetkezhet).

Amennyiben a fenti esetek valamelyikét érzékeljük, érdemes megvizsgálnunk, hogy a számlázási folyamat meg-

felelő helyére került-e az adatszolgáltatás implementálásra. Ha ez bebizonyosodik, akkor az adatszolgáltatási rendszeren mindenképpen változtatni szükséges. Ezen kívül fel kell azt is tárunk, mennyi hibás adatszolgáltatást generált a probléma, és ezeket az adatszolgáltatásokat javítani szükséges.

Adatszolgáltatási rendszer nem megfelelő kialakítása

Az adatszolgáltatási rendszer nem megfelelő működését jelzi, amikor rendszeresen fordul elő, hogy a számla kiállításának dátuma és az adatszolgáltatás időpontja jelentősen eltér egymástól. A jogszabályi alapkövetelmény egyértelmű: az adatszolgáltatásnak a számla kiállítását követően azonnal meg kell történnie. Természetesen előfordulhatnak műszaki problémák, melyek huzamosabb fennállása esetén üzemszünetet szükséges bejelenteni. Amennyiben az adatszolgáltatás kizárólag manuális beavatkozást követően történik meg, akkor az adott adatszolgáltatási rendszer nem a jogszabályi követelményeknek megfelelően került kialakításra.

A jogszabály elsősorban az automatizmust várja el a számlázó programoktól, nem érdemes emberi beavatkozástól függővé tenni az adatszolgáltatás megtörténtét. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor nincs más megoldás, mint a hibajavítás, a számlázó program automatizmusának javítása. Ugyanakkor hibás az a felfogás, miszerint az

adatszolgáltatást kizárólag manuális beavatkozással lehet megtenni.

A jogszabály elvárja a számlázó programoktól az automatizált adatszolgáltatást, de előfordulhat, hogy erre a számlázó program azért nem képes, mert egyáltalán nincs rá felkészítve. Ebben az esetben hibás az a gyakorlat, hogy a számlát a számlázó programból állítja ki a vállalkozás, majd az online rendszerben manuálisan rögzíti az adattartalmát. A számlázási rendelet kizárólag hibás adatszolgáltatás javításánál adja meg azt a lehetőséget, hogy manuálisan lehet javítani, vagy végső esetben rögzíteni a számla adatait. A jogszabály alapján ekkor is működni kell a számlázó programban egy adatszolgáltatási modulnak, amely hibázik. Amennyiben ez nem kerül kialakításra, akkor nem beszélhetünk hibás adatszolgáltatásról. Az Art. alapján ennek a jogkövetkezménye olyan, mintha nem történt volna meg az adatszolgáltatás. Az Art. ugyanis a társaságoknál számlánként 500 ezer, egyéb esetben 200 ezer forint mulasztási bírság kiszabását teszi lehetővé a nem megfelelő módszerrel történő adatszolgáltatás esetében.

Szintén nem megfelelő számla adatszolgáltatási rendszer kialakítására utalhat az a tény, hogy az adatszolgáltató rendszerbe több számla érkezik be, mint amennyi kiállításra kerül. Ennek oka lehet az is, hogy a számlázó program nem csupán a számlákról, hanem számviteli bizonylatokról, belső bizony-

latokról is szolgáltató számla adatot. Ez mindenképpen hibás informatikai folyamat, mivel az Online Számla Rendszerben megjelennek olyan adatok is, melyek nem számlákhoz kapcsolódnak. Amennyiben ezt a vállalkozás érzékeli, akkor a nem számlán alapuló adatszolgáltatásokat törölni kell a rendszerből, a számlázó program működésén pedig változtatni szükséges.

Leginkább a jogszabályi kötelezettség kezdetén, vagy a verzióváltozások fejlesztésénél fordult elő, hogy az adózó saját tesztrendszeréből az éles adatszolgáltató rendszerbe riportálta a számla adatokat. Ezeket a hibás adatszolgáltatásokat anulálni szükséges, ami a hibás adatszolgáltatás számával arányosan növekvő adminisztrációs terhet is jelenthet. Az éles adatszolgáltatási rendszerben a vállalkozás nem hagyhat olyan adatokat, melyek nem kiállított számlákra vonatkoznak.

Adatszolgáltatás elmaradása

Az adatszolgáltatásnak a jogszabályi követelmények alapján automatizmusként kell működnie. Előfordulhat ugyanakkor, hogy az automatizmus hibázik, és nem kerül sor az adatszolgáltatásra. Ennek okai között vagy a nem megfelelő rendszer kialakítását, vagy pedig nem a megfelelő számlázó program használatát kell keresnünk.

Az adatszolgáltatás elmaradásának legjellemzőbb problémái a következők:

- Az adatszolgáltató rendszer nem ismeri fel, hogy az adott számla adat-

szolgáltatásra kötelezett. A számla kiállítása során a felhasználó úgy állította ki a számlát, hogy a számlázó rendszer számára az külföldi, vagy magánszemélynek kiállított számlának tűnik. Ez lehet egyedi számlahiba is, ugyanakkor előfordulhat törzsadat probléma. Amennyiben egy belöldi adóalany vevő törzsadatában az adószám a közösségi adószám rovatban került megadásra, akkor ez a számlázó program számára azt jelenti, hogy közösségi ügyletről beszélünk. Mivel közösségi ügyletről kiállított számla adatszolgáltatásban jelenleg nem vehet részt, ezért a számlázó program automatizmusa alapján nem fog megtörténni a számlaadatok adóhivatal számára történő továbbítása.

- Az értékhatárt nem tudja pontosan megállapítani a számlázó program módosító számlák esetében. Előfordulhat egy vállalkozásnál olyan komplex folyamat, hogy az alapszámla és az azt módosító számla kiállítása eltérő rendszerekből történik. Ekkor a számlázó program automatizmusa nem tudja pontosan meghatározni, hogy a módosító számla adótartalma a korábbi módosító számlákkal együtt átlépte-e a 100 ezer forintos értékhatárt vagy sem. A gyakorlatban az is sokszor előfordul, hogy a csoportos módosító számlát nem megfelelően kezeli egy számlázó program, és annak hatása nem kerül beszámításra.

- Az Áfa törvény alapján jelenleg kizárólag belföldi adóalanyoknak kiállított számlák esetében beszélhetünk adatszolgáltatási kötelezettségről. Ennek megfelelően az adatszolgáltatásból ki kell válogatni a nem belföldi adóalanyok kiállított számlákat. A legnagyobb kihívást talán a magánszemélyek és az egyéni vállalkozások elkülönítése jelenti. Amikor egy magánszemély neve jelenik meg vevői oldalon, akkor a számlakibocsátónak tudnia kell, hogy milyen minőségben jár el. Az értékesítő vállalkozásnak mindenképpen ki kell alakítania egy olyan módszert, amellyel a magánszemélyeket és az egyéni vállalkozásokat elkülöníti. Tökéletesen nem lehet elválasztani a két vevői kört, ugyanakkor alapvető elvárás, hogy az értékesítő vállalkozás törekedjen erre. Jelentős hiba, ha nem történik semmilyen vizsgálat, így valamennyi egyéni vállalkozónak kiállított számla kimarad az adatszolgáltatásból.
- A számlázó programok számára az értékhatár-figyelésnél az előleg- és végszámla kapcsolata lényeges. Az előleg számla jellemzően nem jelent nagy informatikai feladatot, mivel az értékhatár szempontjából normál számlának minősül. A végszámla már annál nagyobb kihívást jelent, mivel ekkor nem a számla összesítő adataiban kell keresni az áthárított adó összegét, hanem a teljes gazdasági eseményt leíró télsornál.

A fenti problémákra minden vállalkozásnak, számlakibocsátónak saját magának kell a hatékony kezelési módszert megtalálnia. Nem lehet általános receptet adni mindenki számára, ugyanakkor vannak olyan megoldások, melyek jellemzően tudják kezelni a fenti kihívásokat:

- *Törzsadat tisztítása:* a törzsadatok tisztítását célszerű időnként elvégezni, mellyel a fenti anomália kiszűrhető. Ugyanakkor az is megfelelő megoldás lehet, ha a törzsadatok bevitele során a számlázó program nagyobb fokú ellenőrzést biztosít. Így felhívja a figyelmet arra, ha egy magyar címhez közösségi adószám kerül megadásra.
- *Értékhatár figyelmen kívül hagyása:* amennyiben belföldi adóalanyok állítunk ki számlát, akkor a számlázó program beállításától függ, hogy a 100 ezer forintos értékhatárt használjuk, vagy kisebb értékhatáron is szolgáltatunk adatot. Amennyiben nagyon jelentős nehézséget okoz az értékhatár figyelése, egyszerűbb, ha értékhatártól függetlenül riportálunk az adóhivatal számára számla adatokat. Több esetben megfigyelhető, hogy egy-egy vállalkozás jelentős fejlesztési kapacitást köt le az értékhatár figyelésre, valamint annak esetleges problémái esetén kockázatot is vállal. Ugyanakkor a jogszabály alapján nem kellene mindenáron az értékhatár mentén szétválasztanunk a számlákat, az csupán egy opciót jelent.

- *Manuális adatszolgáltatás indítás a számlázóprogramban:* előfordulhatnak olyan esetek, amikor a legnagyobb körütekintés és alapos tesztelések ellenére sem történik meg egy-egy számlánál az adatszolgáltatás. Ekkor megfelelő megoldás lehet, ha a számlázó program fejlesztője beépít egy manuális adatszolgáltatási lehetőséget azon számláknál, amelyeknél ez manuálisan nem történt meg.

Hiányos adatszolgáltatás

Hiányos adatszolgáltatásról akkor beszélünk, amikor a számla adattartalma nem teljes körűen jelenik meg az adatszolgáltatásban.

A hiányos adatszolgáltatások közül az adóhivatal számára talán a vevő adószámának hiánya okozhatja a legnagyobb problémát. Az adóhivatal a számla adatszolgáltatást nagyon sokféle elemzéséhez használja fel. Ezek között az adózási kapcsolatok felépítése, az adatszolgáltatás kontrollálása a legfontosabbak. Ha a számlán szerepel a vevő adószáma, de az adatszolgáltatás ezt már nem tartalmazza, akkor ezeket az elemzéseket nem lehet elvégezni. Ráadásul a vevő sem fogja tudni megismerni az adatszolgáltatást, mivel az Online Számla Rendszer az adószám alapján rendeli hozzá a vevőhöz a számla adatokat.

Számlától eltérő adattartalmú adatszolgáltatás

A számlától eltérő adattartalmú adatszolgáltatásban a számla adata megjelenik az adatszolgáltatásban, ugyanakkor más értéket találunk az adatszolgáltatásban, mint a számlán.

Eltérő adattartalom esetén előfordulnak olyan, viszonylag egyszerűen javítható hibák, amikor például a számla sorszáma elé az adatszolgáltató modul nullákat ír, hogy egy fix adathossz legyen a számla sorszám mező. Ugyanakkor ezeket a hibákat is javítani kell.

Jóval jelentősebb probléma, ha a számla kötelező adattartalma már a számlán sem szerepel. Ilyen például a külföldi pénznemben kiállított számlánál az áthárított adó összegének forintban történő feltüntetése, vagy a módosító számlánál az alapszámlára való hivatkozás hiánya. Ekkor az adatszolgáltatás sem lesz megfelelő, ugyanakkor ennek oka a számla nem megfelelő adattartalma. Hibás az az adózási gyakorlat, amikor az adatszolgáltató rendszer ezt úgy korrigálja, hogy adatszolgáltatásnál kerül beemelésre az áthárított adó összege forintban, miközben ezt a számla nem tartalmazta. Vagyis akkor is hibás az adatszolgáltatás, amikor a program nem elvesz, hanem hozzáad adatalemeket.

Előfordult olyan eset is, hogy az adatszolgáltató megoldásban alapértel-

mezett értékek jelentek meg, vagy bizonyos jogszabály által a számlán kötelezően feltüntetendő adatokat számított. Egy adatszolgáltató modul fejlesztésénél nem minden esetben megfelelő stratégia, hogy alapértelmezett adatokkal próbálja a szoftver fejlesztője elkerülni a hibás adatszolgáltatást. Amennyiben nem a kiállított számla adattartalmáról történik meg az adatszolgáltatás, az jogszabályi értelemben szintén hibás adatszolgáltatásnak minősül.

A számlától eltérő adattartalmú adatszolgáltatásról beszélünk akkor is, ha az adatszolgáltatásban a számla adatai teljes körűen megtalálhatóak, de nem a megfelelő helyen. Például ha az adatszolgáltatásban felcserélésre kerül a számla kiállításának dátuma és a teljesítés dátuma, ettől az adóhivatali rendszerben akár teljesen hibamentes feldolgozási üzenetet kapunk. Ettől függetlenül nem a számla adatait látjuk az adatszolgáltatásban, mivel a két dátumező felcserélésre került.

Módosító számla adatszolgáltatási problémái

Jellemző probléma számos esetben a módosító számlák kezelése, illetve egyáltalán a módosító számla pontos fogalmának meghatározása. A vállalkozások nem mindig ismerik fel, hogy módosító számlát állítanak ki, így alapszámlaként kerülnek rögzítésre az adóhivatali adatszolgáltató rendszerben. Ennek oka lehet, hogy nem tudják meghatározni a

módosítással érintett alapszámlát, de az is, hogy egy kétlépéses számla korrekciónál a második bizonylatot sokan nem tekintik módosító számlának.

Kétlépéses számla korrekciónak nevezük azt a megoldást, amikor a hibás adattartalommal előállt alapszámlát egy olyan számlamódosítás követ, amely ellenkező előjellel megismétli az alapszámla tételeit. Ezt követően kiállítja az adózó a helyes adattartalmú számláját, melyet – hibásan – nem módosító számlának tekint, hanem egy új számlának.

Az adatszolgáltatás szempontjából az egyik legnagyobb informatikai kihívást a csoportos módosító számlák kezelése jelenti. A csoportos módosító számlák a vállalkozások adminisztrációját nagyon megkönnyíthetik ugyan, de az adatok feldolgozása szempontjából sokkal jelentősebb többlet terhet jelenthetnek. Amennyiben a csoportos módosító számlát arra használja egy vállalkozás, hogy például a vevő címét korrigálja, ez jellemzően nem szokott problémát jelenteni. A nagyobb problémát az öszszegszerű módosítások jelentik. Ebben az esetben több alapszámlához egyetlen módosító számla fog tartozni, melynek felépítése szerencsés esetben úgy néz ki, hogy tételsor szinten lehatározza a módosítani kívánt alapszámlát. A következmény szempontjából semmivel sem kevesebb munka, mintha a vállalkozás alapszámlaként bocsátana ki módosító bizonylatokat, ugyanakkor így csak egyetlen bizonylat kerül kiállításra. Ebben az esetben – bár jelent in-

formatikai kihívást –, de lehetséges a megfelelő adatszolgáltatás megteremtése. Amennyiben tételSORI szinten nem találunk számlasorszám hivatkozást és összeget módosít a csoportos módosító számla, akkor szinte kizárt, hogy ebből a számlából megfelelő adatszolgáltatás keletkezzen.

A csoportos módosító számlák a teljesen papíralapú világban nagyon előnyösek voltak, mivel nem volt szükség túl nagy mennyiségű számlapéldány előállítására és az ügyfélnek történő megküldésére. Az elektronikus számlázás, az automatizált számla feldolgozási folyamatok terjedésével ugyanakkor érdemes megfontolni a csoportos módosító számlák jövőjét. A jogszabály nem tiltja a használatát, de az üzleti folyamatok szempontjából előfordulhat, hogy egyszerűbb a módosító számlákat alapszámlánként kiállítani, mint a csoportos módosító számlák irányába elmozdulni.

Ha a módosító számlák megfelelően készülnek is el, akkor is érdemes az adatszolgáltatást megvizsgálni. A jellemző, módosító számla adatszolgáltatási problémák ebben az esetben a következők szoktak lenni:

- Az összegszerű változás előjele nem megfelelő. Vagy ellenkező előjellel történik a riportálás, vagy pedig minden változás pozitív előjellel érkezik az adatszolgáltató rendszerbe.
- Az adatszolgáltatás során nem csupán a változott adatok kerülnek

megküldésre, hanem az eredetileg nem változott adatok is, ugyanakkor ez utóbbiak az alapszámlához képest más adattartalommal. Például ha a módosító számla adatszolgáltatásában a teljesítés dátumaként a módosító számla kiállítási dátuma kerül be, akkor az adatszolgáltató rendszer logikája alapján megváltozik az alapszámla teljesítési dátuma is.

- A módosító számla adatszolgáltatásánál egy elem üresen kerül megküldésre. Hasonlóan az előző esethez, ekkor az üres elem felülírja az alapszámlában kitöltött elemet. Amennyiben nem az elem törlése volt a cél, akkor szintén hibás adatszolgáltatásról beszélünk.

A fenti problémák kizárólag a módosító számlák adatszolgáltatására vonatkoznak. Érdemes átgondolni a módosító számla kiállításának gyakorlatát, valamint annak jogszabályi megfelelőségét. Számos hiba, probléma inkább ebből adódik, az adatszolgáltatási probléma a nem megfelelő számla kiállítási gyakorlat következménye.

Hibás adatszolgáltatás javítása

Az online számla adatszolgáltató rendszer nem követeli meg, hogy az adóalany minden esetben hibátlan számlát állítson elő, vagy a szoftver fejlesztője minden esetben tökéletesen működő és hibátlan adatszolgáltató funkciót fejlesszen. Az NGM rendelet alapján van

hibázási lehetőség, ugyanakkor nagyon hangsúlyos elemként jelenik meg a hibajavítás, a mely mind a fejlesztőre, mind pedig az adózóra is kötelezettségeket hárít. Mivel a hibajavítás adminisztrációs kötelezettséggel jár, azért érdemes a számlázó program tesztelésénél, vagy az adóalanyi oldalon az adatszolgáltatásra való felkészülésnél azonosítani a problémás eseteket, folyamatokat.

Amennyiben az adatszolgáltatás nem dolgozható fel, akkor a hibát ki kell javítani és elsősorban gépi úton kell megismételni. Előfordulhat olyan eset is, hogy az adóhivaltól hibátlan nyugtát kap vissza az adóalany, azonban az adatszolgáltatás mégis hibás (például egy tizedessel arrébb csúszott az adatszolgáltatás számadata). Ebben az esetben a hiba elhárítását követően meg kell ismételni az adatszolgáltatást.

A hibajavítást az elsődleges felhasználónak, vagy az ezzel a joggal rendelkező másodlagos felhasználónak külön jóvá kell hagyni. Ebben az esetben tehát a hibajavítás emberi jóváhagyás nélkül nem történhet meg. Ennek célja, hogy az adózó mindenképpen tudomást szerezzen a javításról. A fejlesztő egyedül, az adóalany tudta nélkül nem vonhat vissza adatszolgáltatást és nem javíthatja ki annak adattartalmát. Emellett a szolgáltatott adatok minőségét is javítja, ha nem lehet állandóan kizárólag informatikai megoldással módosítani az adatszolgáltatást. Az emberi jóváhagyás célja, hogy az adóalany, vagy az ezzel

megbízott személy tekintse át az érintett számlák adatait, valamint az adatszolgáltatás adatait, és csak abban az esetben hagyja jóvá a fejlesztő javítását, ha a számlának megfelel.

A gépi úton történő hibajavításnak a jogszabály nagyon szigorú határidőt szab. Előfordulhat, hogy 3 munkanap alatt a fejlesztő nem tudja a hibát kijavítani és a megfelelő adatszolgáltatást előkészíteni. Ebben az esetben az adatszolgáltatásra kötelezett adóalanynak nincs más választása, mint a manuális adatszolgáltatás. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a számla hibátlan adatait egy képernyő felületen keresztül kell rögzítenie az adóalanynak.

A hibajavításnál a manuális adatrögzítési mód kizárólag a hibás számlákra vonatkozik. Amennyiben a számlázó program adatszolgáltató funkciója vagy modulja csak néhány számla esetén szolgáltat hibás adatot, vagy csupán néhány számla adatát nem küldi meg, akkor csak a hibás számlákat szükséges manuálisan rögzíteni. Ilyen esetben nem szükséges sem a számlázórendszer, sem pedig az adatszolgáltató modult lekapcsolni, hanem kizárólag a problémás számlák esetében kell manuálisan rögzíteni a helyes adatokat.

Üzemszünet

A hibás működéstől az üzemszünet egy teljesen eltérő problémát jelent. A hibás működés esetén megtörténik a számla

kiállítása, működik az adóalany oldalán az adatszolgáltató modul, ugyanakkor nem a megfelelő adatok mennek át az adóhivatal részére, vagy az adatszolgáltató modul valamilyen meghibásodás miatt blokkolja az adatok megküldését. Az üzemszünet esetében is megtörténik a számla kiállítása, de ebben az esetben az adatszolgáltató modul is teszi a dolgát, az adatok valamilyen más ok miatt mégsem jutnak el az adóhivatalhoz.

Amennyiben az adóhivatalnál fellépő esetleges üzemszavar esetén nem tudta az adózó teljesíteni az adatszolgáltatási kötelezettségét, akkor az üzemszavar megszűnését követő 24 órán belül kell megtörténnie az adatszolgáltatásnak. Az üzemszavar megszűnéséről ebben az esetben adóhivatali közlemény jelenik meg az online számla adatszolgáltatási rendszer felületén.

Üzemszavar előállhat az adózó oldalán is, mely esetben az üzemszavar megszűnését követően 24 órán belül kell eleget tenni az adatszolgáltatásnak. Ilyen üzemszavar lehet például az internet kapcsolat ellehetetlenülése, az adatszolgáltató rendszer hibája, annak karbantartása miatti leállás stb. Az üzemszavar ebben az esetben nem akadályozza a számla kiállítását, tehát ilyenkor csak az adatszolgáltatás oldalán lép fel üzemszavar.

A viszonylag rövid idejű üzemszavar kezelése a számlázó programtól függ. Előfordulhat, hogy a felhasználó nem is érzékeli, hogy nincs internet kapcsolat, és amikor helyreáll a kapcsolat, akkor a

szoftver automatikusan, a háttérben megküldi a számla adatokat. A fejlesztő döntésétől függően erről értesítheti a felhasználót, de elvárhat a felhasználótól valamilyen beavatkozást is.

Amennyiben az adózónál 48 órát meghaladó üzemszavar keletkezik, akkor ezt a tényt az adóhivatal számára jeleznie szükséges. Ennek a rendelkezésnek a célja, hogy az üzemszünet ne váljon parttalaná, és ne jelentse esetlegesen indokolatlanul az adatszolgáltatással történő késlekedést vagy annak teljes elmaradását.

A 48 órát meghaladó üzemszavar időszakában kiállított számlákról kézi adatszolgáltatást köteles teljesíteni. Amennyiben a következő 24 órában sem hárul el az üzemszavar, akkor erről 24 óránként bejelentést kell tennie adózónak a rendszerben és a manuális adatrögzítést ennek megfelelően kell elvégeznie. Tehát állandóan megnyílnak 24 óránként az időablakok, mely időablakon belül szükséges az adózónak teljesíteni az adatszolgáltatási kötelezettségét.

A jogszabályi követelményekkel kapcsolatban fontos azt is figyelembe venni, hogy az NGM rendelet nem az extrém helyzetek kezelési módját írja le, hanem a legjellemzőbben előálló problémákat. Amennyiben olyan vis maior jelenséggel állunk szemben, amikor fizikailag képtelenek lennénk az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésére, akkor az Art. általános bírságolási szabályait, a mérle-

gelési és a mulasztási bírság alóli mentesülési szabályait kell az adóhivatalnak figyelembe vennie.

ADATSZOLGÁLTATÁS 2.0

Az adatszolgáltatási rendszer változásainak célja alapvetően a hibák kijavítása, plusz szolgáltatások bevezetése, valamint a jogszabályi változásokra való felkészülés. A változtatással az adóhivatal a szoftverfejlesztőket is támogatja, az esetleges problémák könnyebben kideríthetővé válnak, a módosító számlák adatszolgáltatásánál egyszerűbbé válik a beküldés technikája. Ugyanakkor éppen a módosító számláknál lehet látni olyan változtatást, amely kihathat a számlázó program működésére is. Az adatszolgáltatásnak tartalmaznia szükséges, hogy hányadik módosító számla kiállítására került sor.

Az új szolgáltatások nagy része a rendszerből történő gépi lekérdezéseket, a számlázó szoftverek által megkapott adatokat érinti. Ugyanakkor a felhasználóknak, közvetetten, többlet lehetőségei is származhatnak ezekből a változásokból.

A változásokkal az adóhivatal azt várja, hogy az adatszolgáltatások adatminősége is javulni fog. A lekérdezési lehetőségek bővítésével olyan információkat is megkaphatnak a számlázó programok, melyek segítségével az adatszolgáltatás feldolgozása sikeresebb lehet. A felhasználók kevesebb hibaüze-

nettel fognak találkozni, vagy éppen nem fognak találkozni olyan hibaüzenettel, melyek kizárólag az adatszolgáltatás technikájából származnak. Az adatszolgáltatási változások egy lépéssel közelebb viszik a felhasználót az automatizáció terén és, remélhetőleg, a hibás adatszolgáltatások arányának csökkenésével kevesebb manuális beavatkozásra lesz szükség.

Az adatszolgáltatási rendszer nagyon sok szempontból inkább informatikai, mint felhasználói kihívást jelent. Így van ez az adatszolgáltatás 2.0-ás verziójával kapcsolatosan is. A felhasználók számára optimális esetben nem jelenik meg többletkötelezettség, a program csupán a szoftver fejlesztője számára jelent változásokat. Az alábbiakban megpróbáljuk bemutatni, hogy felhasználói oldalról mit is jelent ez az adatszolgáltatási változás.

Az egyik, talán legnagyobb újdonsága a verzióknak, hogy nem csak a vállalkozás által beküldött, hanem az adott vállalkozás számára kiállított számlák is lekérdezhetővé válnak a szoftveren keresztül. Ez azt jelenti, hogy a számlázó szoftver hozzáfér az adott vállalkozás által kiállított számlák adatszolgáltatásaihoz is. A megoldással például az önszámlázásnál vagy meghatalmazotti számlázásnál egyszerűbbé válik az adatszolgáltatás bizonyos esetekben. A számlák teljes körű lekérdezése nem csupán adatszolgáltatási célból használható, hanem például egy könyvelő szoftver révén a bejövő számlák feldol-

gozása gépi úton is megvalósíthatóvá válik – amennyiben képes csatlakozni az Online Számla rendszeréhez.

Egyes adatmezők hossza is megváltozott. Az irányítószám mező például elfogad már három karakter hosszúságot is, valamint szóköz és kötőjel is lehet benne. Ez a változtatás elsősorban a külföldi irányítószámok hatékonyabb kezelését szolgálja. A tétel megnevezése rovat 512 karakter hosszúra növekedett, így adatszolgáltatáson keresztül is megismerhető az adott tételesor teljes, vagy közel teljes adattartalma.

A számla kiállításának dátuma az új adatszolgáltatási rendszerben módosító számlával nem korrigálható. Erre igazából nem is volt eddig sem jogszabályi lehetőség, az új verzióban pedig már technikailag sem lesz lehetőség ezen változtatni. Amennyiben az adatszolgáltatás során történt valami probléma, azt továbbra is lehet javítani, a változtatás kizárólag a módosító számla által módosítható mezőket jelenti.

Az adatszolgáltatás sémájába bevezetésre került néhány opcionális elem, melyet nem kötelező használni és a vállalkozás dönti el, hogy azok számára mennyire lényegesek. Ilyen például a kisadózó jelzése, időszaki elszámolás jelzése, vagy a tételesorban a termék/szolgáltatás jelzése. Tehát amennyiben a vállalkozás számára valamilyen belső folyamathoz, vagy a partnere belső folyamatához fontos az időszaki elszámolás jelzése, akkor erre az adatstruktúra

külön helyet biztosít. Amennyiben ez nem fontos a vállalkozásnak, akkor sem szükséges jelölni az időszaki elszámolást az adatszolgáltatásban, ha időszaki elszámolású számlát állít ki.

Az adatszolgáltató rendszer figyelmeztető és a feldolgozást megakasztó üzeneteinek leírása is változik a következő verzióban. A hibaüzenetek leírása próbál közérthetőbb lenni, így a felhasználók talán könnyebben tudják azonosítani a hiba forrását és a szükséges lépések megtételéhez nem kell különleges szaktudást igénybe venni.

Az adatszolgáltatásban technikai változtatás, hogy az adatszolgáltató vagy a számlázó program adatai kötelező mezővé váltak. A felhasználókat ez a változtatás annyiban érinti, hogy ha egy adatszolgáltató vagy számlázó programmal összefüggésben típusprobléma merülne fel, akkor az adóhivatal hatékonyabban tud fellépni, közvetlenül a fejlesztővel tudja megbeszélni az adatszolgáltatási típusproblémát.

Az adószám lekérdezési szolgáltatás nem szorosan az adatszolgáltatáshoz kapcsolódik, ugyanakkor az Online Számla rendszerén belül került bevezetésre 2018. július 1-től. A szolgáltatás lényege, hogy a számlázó szoftver be tud kérdezni az adóhivatali nyilvántartásokba egy adószám alapján, melyet az adóhivatal validál és visszaadja az adózó nevét, címét. A megoldás nagyon előnyös lehet számlakiállításnál az ügyfél ellenőrzésére, de akár ügyféltörzs

ellenőrzésre is. A változás lényege ennél is szolgáltatásnál, hogy a lekérdezett adózó rövid nevét és áfa csoport tagságát is tartalmazza az adatsor.

JOGSZABÁLYI VÁLTOZÁSOK AZ ADATSZOLGÁLTATÁSBAN

Az adatszolgáltatási kötelezettség a következő évben két lépésben változik meg. Az első lépésben 2020. július 1-től az értékhatár kerül eltörlésre, a második lépésben pedig 2021. január 1-től az adatszolgáltatási kötelezettség kerül kiszélesítésre minden vevő részére. Amennyiben az egyes változások részleteit megvizsgáljuk, akkor több olyan kérdés is felmerül, melyre nem biztos, hogy azonnal gondoltunk.

Az elfogadott jogszabályi változásokkal Magyarországon három lépésben épül ki az összes számlára kiterjedő adatszolgáltatási kötelezettség. Így 2021. január 1-től szinte már nem lesz olyan számla, mely mentesülne az adatszolgáltatási kötelezettség alól. Érdemes végiggondolni mindennek a következményeit akár a vállalkozások közötti kapcsolatokban, akár a vállalkozás és adóhivatal közötti összefüggésben. Az adóhivatalnak lényegében teljes rálátása lesz minden magyar adózó értékesítésére, számlázására, emellett a gazdasági folyamatokat is valós időben tudja majd az adóhivatal elemezni.

A teljes körű adatszolgáltatás egy másik célja az áfa-bevallás kiajánlás elő-

készítése. Az adóhivatali bevallás kiajánláshoz azonban lényegesen több és pontosabb adatra van szükség, mint ami jelenleg a rendelkezésre áll. Ezért is szükséges az adatszolgáltatás 2.0 verziójának bevezetése, valamint az adatszolgáltatás teljeskörűvé tétele.

A jogszabályváltozások azon vállalkozások számára, melyek nyomtatvány alapú számlatömbből állítanak ki számlát, további adminisztrációs nehézségeket is fognak okozni. Amennyiben a számla összege az 500 ezer forint áthárított adót nem éri el, akkor csupán 4 nap áll majd a vállalkozás rendelkezésére, hogy adatszolgáltatási kötelezettségét teljesíteni tudja.

Kismértékben változik az adatszolgáltatási kötelezettség a végszámlák körében. A jogszabály egyértelművé teszi, hogy végszámla esetében az előleg összegével csökkentett értékről kell adatot szolgáltatni. Így a végszámláknál a jelenleg nagyon vegyes számla kiállítási és adatszolgáltatási gyakorlatot igyekszik a jogszabály egységes mederbe terelni.

Ugyanakkor nem csupán az adatszolgáltatási változásokra kell felkészülni, hanem a számla adattartalmi változásokra is. A belföldi adóalanynak kibocsátott számla esetén általánosan kötelező lesz az adószám feltüntetése. Ezáltal az adóhivatal az adott adózónál levonásba helyezhető számlákat is látni fogja.

A másik jogszabályi változás a számla kibocsátási határidőhöz kapcsolódik. Ahhoz, hogy az adóhivatal hónap 20-áig el tudja készíteni a bevallás kiajánlásokat, módosul a számla kibocsátás határideje. Az áfa-törvény a „teljesítéstől számított ésszerű idő” elvét megtartja, ugyanakkor ez a határidő a korábbi 15 nap helyett 8 napra csökkent. A jogszabály alapján az elvi adatszolgáltatási maximum a teljesítést követő 12. nap, amennyiben az értékesítő számlatömb használatával állítja ki a számláját, melynek adó tartalma nem haladja meg az 500 ezer forintot.

A számla kibocsátási kötelezettség is változik, mivel egyes adómentes ügyletek is bekerülnek az adatszolgáltatási kötelezettség alá. Ez azt jelenti, hogy az eddig jellemzően számviteli bizonylatként megjelenő bizonylatok helyett számlát kell a vállalkozásnak használnia. Amennyiben a vevő belföldi adóalany, akkor már 2020-tól számolnia kell ezen számlák esetén adatszolgáltatási kötelezettséggel, 2021-től pedig szinte biztosan bele fog tartozni ez a kör is az adatszolgáltatási kötelezettségébe.

Adatszolgáltatás értékhatárának eltörlése

Az értékhatár eltörlése azt jelenti, hogy minden belföldi adóalany részére kiállított számla – függetlenül annak adó tartalmától – adatszolgáltatásra kötelezett lesz. Bekerül tehát az adatszolgáltatási kötelezettség alá a 100 ezer forintnál ki-

sebb áthárított adót tartalmazó számla, a kizárólag fordított adózás alá tartozó számla, de még a két belföldi adóalany közötti adómentes értékesítés is.

Az adatszolgáltató rendszerben ezáltal elérhető lesz egy adóalany által kiállított és mint vevő számára kiállított összes számla adata. Ez lehetőséget ad a vállalkozásoknak arra, hogy akár a számlázási tevékenységüket automatizálják, vagy erősebb kontroll alatt tartásuk. Ugyanakkor felmerülnek olyan kockázatok is, melyet nem árt figyelembe venni.

Azzal, hogy minden számla az adóhivatal rendszerébe kerül, bekerülnek azon számlák adatai is, melyek nem feltétlenül az adott vállalkozáshoz tartoznak. Például, ha a vállalkozás egyik alkalmazottja az adott vállalkozásnak adott kedvezménykártyát használva vásárol, akkor a számla a vállalkozás nevére lesz kiállítva. Így ennek a számlának az adatai is továbbításra kerülnek az adóhivatal részére. Mivel egyértelműen nem az adott vállalkozás gazdasági tevékenységéhez tartozik a számla, nem is a vállalkozás volt a tényleges vásárló, ezért nem szabad a vállalkozásnak ezt a számlát levonásba helyeznie.

A fenti esetben ugyanakkor érdemes egy kicsit továbbgondolni az eseménysort. Vegyünk például egy gépjárműjavító műhelyt! A műhely rendszeresen vásárol egy gépjármű alkatrészeket árusító kereskedéstől, melytől jelentős árkedvezményeket kap. Amennyiben a

műhely egyik alkalmazottja nem csupán az adott műhelyben dolgozik, hanem szabadidejében otthon is vállal gépjármű javítást, előfordulhat, hogy a műhely kártyájával vásárolja meg az otthoni műhelyéhez szükséges alkatrészeket (jelentős kedvezmény előnyét ezzel kihasználja), melyekről megtörténik az adatszolgáltatás is.

Amikor az adóhivatal az adott műhelynél elkezdi az ellenőrzést, akkor a számla adatszolgáltatások alapján látja azokat a számlákat, melyeket az alkatrész kereskedő cég kiállított, ugyanakkor a műhely nem helyezett levonásba. Ekkor felmerülhet az adóhivatalban az a gondolat is, hogy a műhely bevételt titkolt el, nem minden szereléséről állított ki számlát. Ezeknél a munkáknál nem is élt a levonási jogával. A műhely ezzel az érveléssel nagyon nehéz helyzetbe kerül, mivel az alkalmazottja biztosan nem teljesen legálisan végzi otthon a tevékenységét, és az otthoni műhelyébe beszerzett alkatrészek felhasználásáról nem valószínű, hogy számlát állított ki.

A másik kockázat, ha a műhely levonásba helyezi az alkalmazott otthoni műhelyében felhasznált alkatrészek számláit. Ezáltal egyből egy jelentős adózási kockázatnak teszi ki magát. Az adóhivatal könnyen eljuthat ahhoz, hogy összehasonlítsa a beszerzett alkatrészeket azok felhasználásával, és könnyen meg tudja állapítani az adókülönbözetet.

A fenti problémakör jellemzően akkor jelent nagyobb kockázatot a vállal-

kozás számára, amennyiben az alkalmazott saját alaptevékenységéhez szorosan kapcsolódó termékeket szerzett be a vállalkozás nevére, de otthoni felhasználásra. Amennyiben nem így lenne, akkor könnyebben védhető a vállalkozás álláspontja, bár ekkor is lehet számolni nehéz pillanatokkal.

A jogszabályi keretek az értékhatár eltörlésén kívül nem változnak. A jelenlegi szabályozási környezetben a 100 ezer forintos értékhatár alatti adatszolgáltatás csupán lehetőség, 2020. július 1-től viszont már kötelezettség lesz. Ugyanakkor az adatszolgáltatási kötelezettségbe bekerülnek azon vállalkozások is, melyek eddig a számlázási gyakorlatuk, a számlákban szereplő áthárított adó összege miatt nem voltak adatszolgáltatásra kötelezettek. Tehát az adatszolgáltatás értékhatárának eltörlése egyet jelent az adatszolgáltatásra kötelezett kör bővítésével.

A számlázó programok piacán is jelentős átalakulás várható. Jelenleg még megtalálhatók a piacon olyan programok, melyek nem képesek az adatszolgáltatásra. Vannak olyan megoldások is, ahol a felhasználót korlátozzák, hogy ne tudjon olyan számlát előállítani a programból, mely 100 ezer forint áthárított adónál nagyobb összeget tartalmaz. Mivel 2020. július 1-től jelentősen leszűkül azon vállalkozások száma, melyek nem lesznek adatszolgáltatásra kötelezettek (pl. kizárólag magánszemélyeknek értékesít, vagy kizárólag közösségi értékesítést végez), ezért az adatszolgáltatási

funkció nélküli számlázó programok is el fognak tűnni a piacról. A szoftverfejlesztők előtt lényegében két út áll: vagy továbbfejlesztik a szoftvert, vagy pedig kivetik a piacról.

A szoftverfejlesztők számára a fenti változás nem feltétlenül jelent váratlan fordulatot. Az adóhivatal már az adatszolgáltatási kötelezettség kezdetétől kommunikálja, hogy a szoftvereket úgy kell elkészíteni, hogy az adatszolgáltatási kötelezettségben várhatók változások. Az értékhatár kapcsán is egyértelmű volt az adóhivatal üzenete. Így azon szoftverfejlesztőknek, akiknek jelenleg nincs megfelelő megoldásuk az adatszolgáltatásra, nem fél év, hanem a két és fél év állt rendelkezésükre. Amennyiben egy fejlesztő társaság a jogszabályi változásoknak nem tud ennyi idő alatt eleget tenni, akkor számára „elfogy” a piac.

Hiba lenne káros folyamatként látni magunk előtt a számlázó szoftverek piaci átrendeződését. Ha egy szoftver fejlesztő az elmúlt években nem indult neki az adatszolgáltatás fejlesztésének, a számlázó programhoz kapcsolt üzleti szolgáltatások fejlesztésének, akkor lemaradt a versenyben. Az adatszolgáltatási kötelezettség változása nagyobb innovációra serkenti a fejlesztőket, ennek az előnyét a felhasználók, a vállalkozások fogják látni.

A fenti gondolatmenet alapján a vállalkozásoknak, mint felhasználóknak az adatszolgáltatási kötelezettség értékhatárának eltörlését inkább lehetőség-

ként, mint kötelezettségként kell felfogniuk. Cikkünk adóhivatali szolgáltatásokról szóló része tovább részletezi majd azokat az előnyöket, melyeket a vállalkozásoknak célszerű átgondolniuk, és saját belső folyamataik racionalizálásához felhasználniuk.

A számla kiállítás esetében az adatszolgáltatási kötelezettség folyamatos bővülésével nem változik a befogadói oldal adatszolgáltatási kötelezettsége sem. Továbbra is fennmarad az a jogszabályi kötelezettség, hogy az adóalanynak – ha az adott időszakban adólevonási jogot gyakorol egy számlára – számlánként kell nyilatkoznia erről. Ez a nyilatkozat jelenleg a 65M lap kitöltését jelenti. Mivel az értékhatár ebben az esetben is eltörlésre kerül, ezért érdemes megvizsgálnia a vállalkozásoknak, a könyvelőknek, hogy a jogszabály által elvárt adattartalmat hogyan tudják a lehető leghatékonyabban előállítani. Mivel a könyvelés szinte minden esetben elektronikus formában történik, ezért érdemes megvizsgálni, hogy a könyvelőprogram mennyire van felkészítve a befogadói számla nyilatkozat kitöltésére, az adatok megfelelő formátumú exportálására. Amennyiben ezt támogatja a könyvelő programunk, akkor nincs más feladatunk, mint a könyvelő programból előállított 65M lap XML állományt beolvassuk az adóbevallásba. Amennyiben a könyvelő program ezt nem támogatja, akkor érdemes konzultálni a fejlesztővel, mivel ezzel egy nem túl jelentős fejlesztés árán a könyvelő válláról jelentős adminisztrációs terhet vehető le.

Adatszolgáltatás kiszélesítése

2021. január 1-től megváltozik az adatszolgáltatási kötelezettség alapelve. A jelenlegi elvek alapján a magyar adóalany által magyar adóalanynak kiállított számláknál, 2021-től a magyar számlázási szabályok alapján kiállított számlák esetén beszélhetünk adatszolgáltatási kötelezettségről.

A 2021-es változásokat jellemzően annyival elintézzük, hogy a magánszemélyeknek kiállított számla is adatszolgáltatásra kötelezetté válik, de ennél azért összetettebb a kép. Adatszolgáltatási kötelezettség alá fog tartozni a nem adóalany szervezetek (pl. alapítvány, egyesület, társasház) részére kiállított számlák, a Közösségen belüli és kívüli értékesítés. Ugyanakkor nem tartoznak adatszolgáltatási kötelezettség alá azon értékesítések, melyek az adózó MOSS vagy a jövőben bevezetésre kerülő OSS bevallásához kapcsolódnak.

Az adatszolgáltatás kiszélesítése ugyanakkor nem jelenti azt, hogy az adóhivatal a magánszemélyek adatait tömegesen szeretné kezelni. A jogszabály határozottan korlátozza ezt, mivel a magánszemélyek számára kiállított számlák esetében az adatszolgáltatás nem terjed ki a vevő nevére és címére. Így a jelenlegi magánszemély-adóalany elkülönítést a jövőben is szükség lesz alkalmazni.

A jogszabályi változások előre vetítik az adatszolgáltatási struktúra kisebb

változását is. A jelenlegi adatstruktúra egyértelműen a belföldi adóalany-belföldi adóalany kapcsolatra van felépítve. Azzal, hogy az adatszolgáltatási kötelezettségbe bekerülnek a magánszemélyeknek, az adószámmal nem rendelkező szervezeteknek, közösségi és közösségen kívüli társaságoknak kiállított számlák, némileg változtatni szükséges az adatszolgáltatás szerkezetén is. Ez a módosítás nem jelent komolyabb szerkezeti változtatást, mivel az adatstruktúrának csupán egy kisebb részét érinti, ugyanakkor 2021. január 1-jéig fel kell készülni egy további, adatstruktúrát érintő változásra.

Fontos megvizsgálni, hogy az egyes vállalkozások hogyan tesznek eleget jelenleg és a jövőben adatszolgáltatási kötelezettségüknek. Amennyiben a vállalkozás jelentős számú nyomtatvány alapú számlatömböt alkalmaz – akár magánszemély, akár adóalany vevőnek kiállított számlák esetében – jelentős nagyságrendű adminisztrációs költségre számíthat. Ebben az esetben a megváltozott szabályok szerint legfeljebb 4 napon belül teljesítenie kell adatszolgáltatási kötelezettségét. Amennyiben az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését átvállalja a vállalkozás könyvelője, akkor a könyvelő számára nehezen tervezhető és jelentős adminisztrációs terhet fog jelenteni. Így a könyvelő nem teszi láthatóvá a vállalkozás számára, hogy a nyomtatvány alapú számla kiállítása mekkora terhet jelent, a vállalkozást semmi nem ösztönzi megoldásának újratervezésére.

A jogszabály kizárólag számlák esetében kötelezi a vállalkozásokat adatszolgáltatásra. A nyomtatvány alapú nyugta kibocsátásánál nincs adatszolgáltatási kötelezettség. Így a vállalkozásoknak érdemes azt is számításba venniük, hogy amennyiben a jogszabály alapján nincs számla kiállítási kötelezettsége, és a vevő sem kér számlát, ugyanakkor valamilyen technikai akadály miatt nem tud sem számlázó programot alkalmazni, és mobil applikáción keresztül sem képes számlázni, akkor hasznos választás lehet a kézi nyugtatomb használata.

Gyakori kérdések a 2020. január 1-jei változásokhoz

A jogszabályi rendelkezések értelmezésekor számos kérdés merül fel. Nem mindig tűnik egyértelműnek egy-egy könyvelő vagy társaság számára, hogy a változó jogszabályi követelményeknek hogyan tud eleget tenni. A következő lista a gyakori kérdéseket foglalja össze.

Kérdés	Válasz
<i>Magánszemélynek kiállított számláról lehet-e adatot szolgáltatni 2020. július 1-től?</i>	Nem lehetséges, kizárólag belföldi adóalany vevőnek kiállított számláról van adatszolgáltatási lehetőség és kötelezettség. A magánszemélyeknek kiállított számlákat 2020. július 1-jét követően sem szabad az adóhivatali rendszerbe beküldeni. 2021. január 1-től ugyanakkor ez kötelezettség lesz, azonban a magánszemély vevő nevét, címét nem szabad szerepeltetni az adatszolgáltatásban. Ebből következik, hogy az egyéni vállalkozó és magánszemély elkülönítésére hosszú távon szükség lesz.
<i>Nulla forint áthárított adót tartalmazó ügyletről lesz-e adatszolgáltatási kötelezettségem?</i>	Az adatszolgáltatási kötelezettség nem függ az adó összegétől 2020. július 1-jét követően. Az értékhatár nem csökkentésre, hanem eltörlésre került, így az áthárított adót nem tartalmazó ügyletről is van adatszolgáltatási kötelezettség.
<i>Fordított adózású ügyletről 2020. július 1-től lesz-e adatszolgáltatási kötelezettségem?</i>	A fordított adózású ügyletről kiállított számla nem tartalmazhat sem adómértéket, sem pedig adóösszeget. Ugyanakkor, ha a számla befogadója belföldi adóalany (belföldi fordított adózású a számla), akkor van adatszolgáltatási kötelezettség.
<i>Mentes ügyletről kiállított számla esetében van-e adatszolgáltatási kötelezettségem?</i>	Amennyiben belföldi adóalany a vevő, akkor van adatszolgáltatási kötelezettség. Az adatszolgáltatás független a számlában szereplő adó összegétől.

<i>Megmarad-e a 65M lap?</i>	A belföldi összesítő jelentés 2020. július 1-jét követően sem szűnik meg. Ugyanakkor az értékhatár eltörlésével párhuzamosan az összesítő jelentésnek tartalmaznia szükséges valamennyi befogadott és az adott időszakban levonásba helyezett számla jellemző adatait, függetlenül az abban szereplő adóösszegetől.
<i>Adószámmal nem rendelkező társasháznak kiállított számláról van-e adatszolgáltatási kötelezettségem?</i>	2020. július 1-től még nincsen. Amennyiben a társasháznak nincs adószáma, akkor gazdasági tevékenységet sem végez, így nem minősül belföldi adóalanynak. Ugyanakkor 2021. január 1-től már ezekre a számlákra is ki fog terjedni az adatszolgáltatási kötelezettség.
<i>Kézi nyugta kiállítása esetén van-e adatszolgáltatási kötelezettségem?</i>	Nincs, a jogszabály kizárólag számlára írja elő az adatszolgáltatási kötelezettséget. Nyugtáról technikailag sem lehet érvényes adatszolgáltatást adni.
<i>Amennyiben az értékesítést pénztárgépben rögzítem, akkor mentesülök a számla adatszolgáltatás alól?</i>	Az Áfa törvény alapján az értékesítésről vagy számlát, vagy nyugtát kell kiállítani. Nem szükséges tehát a kiállított számla összegét a pénztárgépben is rögzíteni. Ugyanakkor a gyakorlatban előfordul, hogy gépi nyugta és számla is kiállításra kerül. Ebben az esetben a pénztárgépi rendszerbe megérkeznek a nyugta bizonylat adatai, de a számlára is van adatszolgáltatási kötelezettség. Ez nem minősül kétszeres adatszolgáltatásnak, mivel a jogszabály nem ügylethez, hanem bizonylathoz köti az adatszolgáltatási kötelezettséget.

ADÓHIVATALI SZOLGÁLTATÁSOK

Az adóhivatali szolgáltatások elsődleges célja, hogy az adatszolgáltatásra kötelezett adóalanynak az adatszolgáltatási kötelezettséget könnyebben, hatékonyabban tudja teljesíteni. Az adóhivatali szolgáltatások egy része arra ad megoldást, hogy az adatszolgáltatás pontosabb, precízebb legyen. A számla adatszolgáltatási kötelezettség nem csupán arra jelent megfelelő eszközt, hogy az adóhivatal több adattal rendelkezzen a vállalkozásokról, de az adatok

hatékony megosztásával a vállalkozások számára is jelenthet újabb lehetőségeket.

Az adóhivatal az Online Számla Rendszeren keresztül az alábbi szolgáltatásokat nyújtja a belföldi vállalkozások számára:

- Térítésmentesen használható számlázó program (Online Számlázó)
- Automatikus válaszüzenetek
- Adószám lekérdezés
- Statisztika
- Adatexport

Az adóhivatal lekérdezhetővé teszi az online számla adatszolgáltatás rendszerben az adott vállalkozás által kiállított és a részére kiállított számla adatokat. Ezek a számla adatok különböző listaként, vagy adatfájlként kérdezhetőek le. A felhasználásuk többfajta célt is szolgálhat.

Ha előfordul, hogy a számla kiállításra kötelezett vállalkozás meghatalmaz egy társaságot a számláinak előállítására, vagy önszámlázással a vevője állítja ki a számlát, a megfelelő adatszolgáltatás akkor is a számla kiállításra kötelezett társaság, az értékesítő felelőssége. A társaság a lekérdezési felületeken keresztül ellenőrizni tudja, hogy partnerei megfelelően teljesítik-e az adatszolgáltatást a nevében kiállított számlákról. Probléma esetén jelezni tudja a meghatalmazottjának vagy a vevőnek, hogy valami probléma van az adatszolgáltatással kapcsolatban.

A vállalkozás könyvelési rendszeréből le tudja kérdezni a kiállított és befogadott számlákat, így az adóhivatali lekérdező felület használatával keresztelőrzéseket végezhet. Ellenőrizni tudja például, hogy a bejövő számlák adatait megfelelően rögzítették-e, vagy a számlakibocsátó teljesítette-e adatszolgáltatási kötelezettségét.

A számla lekérdezést nem csak utólagos kontrollra használhatja az adóalany, hanem akár a számlafeldolgozás támogatásához is. A számla befogadás folyamata, amennyiben papíralapú bizonyla-

tokról beszélünk, sokszor nagyon lassú és néha nehézkes. Az adatrögzítés nagy kapacitást köt le egy-egy társaságnál. Ez a folyamat leegyszerűsíthető és a feldolgozás hatékonysága és minősége is javítható, ha a társaság az értékesítők által nyújtott adatszolgáltatás adatait dolgozza fel. Természetesen itt is szükséges egy olyan ember, aki ellenőrzi a folyamatokat, ugyanakkor ezzel a megoldással a számlaadatokat sokkal hatékonyabban fel lehet dolgozni. Ezzel a módszerrel az értékesítő által megadott számlaadatok, vevői oldalon pedig a számlák kerülnek feldolgozásra.

Az adatszolgáltatás sémáját a fenti megoldással egyfajta standardként használhatja a két társaság. Mivel az adatszolgáltatás az Áfa törvény szerinti kötelező adattartalmat mindenképpen tartalmazza, ezért erre lehet egy automatizmust építeni. Amennyiben további adatok szükségesek az automatizált feldolgozáshoz (pl. rendelésszám, rendelés dátum, fuvarlevél szám stb.), akkor ezekkel az adatokkal is ki lehet bővíteni az adatszolgáltatást. Az adatszolgáltatás alkalmas arra, hogy a kötelező adattartalom felül további adatokat is meg lehessen adni. Ebben az esetben a két partner megállapodásán alapul az adatszolgáltatás kiegészítése.

Az adóhivatal egy újfajta szolgáltatást is bevezet: a térítésmentes számlázási szolgáltatást. A számlázási szolgáltatás kizárólag online felületen érhető el azok számára, akik regisztráltak az online számla adatszolgáltatási felületén.

Az online számlázó program célja, hogy alternatívát tudjon mutatni azoknak az adóalanyoknak, akik az adatszolgáltatást megelőzően kizárólag kézi számlatömbből állítottak ki számlát. Azok számára is megfontolandó ez a szolgáltatás, akik évente csupán néhány adatszolgáltatásra kötelezett számlát állítanak ki. Ebben az esetben az adóhivatali szolgáltatás csupán átmeneti segítséget jelent, mivel a vállalkozásoknak az adatszolgáltatási kötelezettség kiterjedésével mindenképpen hosszú távú megoldást kell keresniük.

Az Online Számlázó programmal az adóhivatal nem csupán a vállalkozások számára jelent egy megfelelő számlázási megoldást, hanem az adóhivatal számára is lehetőséget ad arra, hogy a fejlesztőknek utat mutasson. Az adóhivatali számlázó programnak nem célja, hogy az üzleti szoftverek számára alternatívát adjon, ehelyett egy számlázó program-minimumot nyújt.

Az adóhivatali számlázó program támogatja az elektronikus számlázást, melynek nagyobb elterjedését az adóhivatal is próbálja ösztönözni. Az elektronikus számlákat kizárólag fokozott biztonságú bélyegzővel látja el az adóhivatal, amely a 2018. július 1-jén hatályba lépett archiválási rendelet alapján is megfelelő módszert jelent. Az adóhivatali program nem vállalja át az értékesítő számla kibocsátását, de a számla megőrzését igen. Amennyiben egy vállalkozás adóhivatali eszközzel állítja elő az elektronikus számláját, az adóhivatal

vállalja az értékesítő számára az adott elektronikus számla hosszú távú megőrzését.

Az adószám lekérdezési szolgáltatás elsősorban a számla kiállítójának lehet fontos, mivel akár a számla kiállítási folyamatban lehetőség van a vevő adószámának kontrollálására. Mivel interfész alapú szolgáltatásról beszélünk, melyben nincs korlátozás a lekérdezhető adószámokra vonatkozóan, a rendszer lehetőséget ad akár arra is, hogy a vállalkozások a vevő törzsadat ellenőrzésére, aktualizálására, tisztítására használják a szolgáltatást. Amennyiben a számlázó program (vagy egy Online Számla Rendszerhez interfészes kapcsolattal rendelkező másik program) egy adószámot megküld az adóhivatali rendszernek, válaszként megtörténik az adószám validálása, valamint megjelenik az adott adószámhoz tartozó adózó neve, rövid neve, címe, csoport tagságra vonatkozó információ.

A számla adatszolgáltatás egyik kiemelt szereplője a számlázó szoftver fejlesztője. Ezért nagyon fontos, hogy a megfelelő számlázó programok megfelelően fel tudjanak készülni a jogszabályi kötelezettségekre, valamint az adatszolgáltatás sémájának változására. Az adóhivatal folyamatosan biztosít egy tesztkörnyezetet, melyben minden új megoldás tesztelhető. Ezen kívül a GitHub fórum is megnyitásra került, melyben a 2.0 változásait lehetett a szoftver fejlesztőknek véleményezni. A legfontosabb fejlesztői hírek, tudnivalók köny-

nyebb eléréséhez egy atom feed szolgáltatást nyújt az Online Számla rendszer, valamint egy fejlesztői napló is megtalálható a felületen. A fejlesztői naplót az adóhivatal arra is használja, hogy a gyakori fejlesztői kérdésekre ezen a felületen adja meg a választ.

A 2.0 verziójú online számla adat-szolgáltatással a fejlesztők számára további lekérdezési lehetőségek nyílnak meg. Ilyen például az adatszolgáltatások legfontosabb adatainak lekérdezése, vagy a feldolgozási információk gyors ellenőrzése. Az új verzióban egy monitoring szolgáltatás is elérhetővé válik, amely abban jelent segítséget, hogy a szoftver oldalon automatizálni lehet az adóhivatali rendszer karbantartása miatti leállásokat és újraindítását. Ezáltal az adatszolgáltatás számlázó program oldalán való fejlesztése egyszerűbbé, hatékonyabbá tud válni, valamint jelentős számban el lehet kerülni a hibás

adatszolgáltatásokat. Így a felhasználó számára kevesebb hibaüzenet kerül visszaadásra.

Az automatikus válaszüzenetek azt a célt szolgálják, hogy azt a felhasználók megismerjék és az esetleges számlakiállítási problémákat javítani tudják. Az adóhivatal a szoftverfejlesztőktől azt várja, hogy ezt az információt a számlázó programok megmutassák a felhasználóknak. Bár van arra jogszabályi kötelezettség, hogy a számlázó programok lekérdezzék az adatszolgáltatás eredményét (ekkor történik meg a jogszabály szerinti adatszolgáltatás), ugyanakkor arra nincs, hogy az eredményt a felhasználók megnézzék. Ezért az adóhivatal az Online Számlázó Rendszerben bevezette a statisztikai szolgáltatást. Az adatszolgáltatás megfelelőségének, jellemző hibájának statisztikai adatait az adózó képviselői jogával rendelkező személyek tudják megnézni.